

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247626

ผลประโยชน์ที่พึงมีภายใต้ในนโยบายความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น

นางสาวอรพรรณ กุศลพรพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2553
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

600252206

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

247626

ผลประโยชน์ทับซ้อนภายในนโยบายความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น

นางสาวอรพรรณ กุลพรพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 0 8 0 7 4 5 4 2 4

THE CONFLICT OF INTEREST WITHIN JAPAN-THAILAND ECONOMIC PARTNERSHIP
AGREEMENT-JTEPA

Miss Oraphan Kulpornphan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Government

Department of Government

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลประโยชน์ทับซ้อนภายในนโยบายความตกลงหุ้นส่วน
เศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น

โดย

นางสาวอรพรรณ กุลพรพันธ์

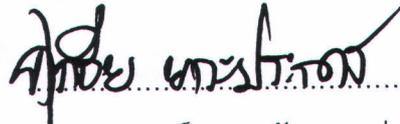
สาขาวิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.พิษณุ เสงี่ยมพงษ์

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

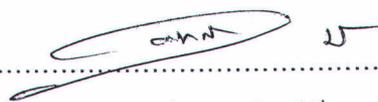

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาส)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เอก ตั้งทวีพัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.พิษณุ เสงี่ยมพงษ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิทย์ มีมาก)

อรรถพรณ กุลพรพันธ์ : ผลประโยชน์ทับซ้อนภายในนโยบายความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจ
ไทย-ญี่ปุ่น. (THE CONFLICT OF INTEREST WITHIN JAPAN-THAILAND
ECONOMIC PARTNERSHIP AGREEMENT-JTEPA) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก :
รศ.ดร.พิชญ์ เสงี่ยมพงษ์, 140 หน้า.

247626

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเจียร์วอนท์กับ
รัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และผลประโยชน์ทับซ้อนที่กลุ่มนี้จะได้รับจากนโยบายความตกลง
หุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) การวิจัยได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีคือ **หนึ่ง** แนวคิดเรื่อง
โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจและลัทธิเสรีนิยมใหม่ **สอง** ทฤษฎีทุนนิยมผูกขาดครอบครองอำนาจรัฐ
และทุนนิยมแบบพวกพ้อง และ**สาม** แนวคิดเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการ
รวบรวมข้อมูลประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รัฐและสมาชิก
กลุ่ม FTA Watch

ผลการศึกษาพบว่าภายใต้นโยบาย JTEPA ก่อให้เกิดการทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ของ
สาธารณะที่ต้องเสียไปเพื่อแลกกับผลประโยชน์ของกลุ่มทุนในพรรคซึ่งก็คือกลุ่มเจียร์วอนท์
ซึ่งเป็นกลุ่มทุนขนาดใหญ่ที่มีความพร้อมทั้งเทคโนโลยี ศักยภาพ โอกาสและอำนาจในภาครัฐ ทำให้
ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการค้าคือ **หนึ่ง** สินค้าไก่ **สอง** สินค้ากุ้ง **สาม** ผลไม้ และสี่ ช่องทางใน
การสร้างแบรนด์ CP ในตลาดญี่ปุ่น ที่จะสร้างรายได้มหาศาลให้แก่กลุ่มนี้ ส่วนผลประโยชน์ของ
สาธารณะที่ต้องเสียไปก็คือ **หนึ่ง** สินค้าข้าว ที่รัฐบาลยอมถอนสินค้าข้าวออกจากการเจรจาเพื่อ
แลกกับการส่งออกสินค้าไก่ กุ้งและอาหารแปรรูป **สอง** การเปิดโอกาสให้มีการนำเข้าขยะพิษเข้า
มาในไทย **สาม** สิทธิบัตรจุลชีพที่เปิดโอกาสให้ญี่ปุ่นเข้ามาเป็นเจ้าของสารพันธุกรรมที่มีถิ่นกำเนิด
ในไทย โดยรวมนอกจากผลประโยชน์สาธารณะที่เป็นรูปธรรมที่สูญเสียไปแล้ว นโยบาย JTEPA
ยังอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขของไทยด้วย ซึ่งทั้งหมดเป็นค่าใช้จ่ายที่แลกกับ
ผลประโยชน์ที่กลุ่มเจียร์วอนท์ได้รับ

ภาควิชา.....การปกครอง.....
สาขาวิชา.....การปกครอง.....
ปีการศึกษา.....2553.....

ลายมือชื่อนิสิต อรรถพรณ กุลพรพันธ์
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5080745424 : MAJOR GOVERNMENT

KEYWORDS : CONFLICT OF INTEREST / JTEPA

ORAPHAN KULPORNPHAN : THE CONFLICT OF INTEREST WITHIN JAPAN-THAILAND ECONOMIC PARTNERSHIP AGREEMENT-JTEPA. THESIS
ADVISOR : ASSOC. PROF. PISANU SANGIAMPONGSA , Ph.D., 140 pp.

247626

This thesis aims to study the relationship between the Jiravanon Group and the Thaksin Government, along with the benefit that the Jiravanon Group possibly obtained from the Japan-Thailand Economic Partnership Agreement (JTEPA). The research used the following theories as framework for the study: 1.Economic globalization and neo-liberalism; 2.State monopoly capitalism and crony capitalism; 3.The conflict of interest. The study gathered information from public documents and interviews with the relevant bureaucracy and the FTA Watch Group.

Following comprise the findings and analyses of the study. There is a conflict of interest involved with JTEPA, while private gain is detected on the part of the Jiravanon Group. The Jiravanon Group is a large corporation with high food production technology; and it is known to have supported the Thai Rak Thai Party. As a result, the Group manages to acquire business advantages from the trade of its main products, consisting of chickens, shrimps, and fruits, as well as the opportunity in brand building in the Japanese market. These result in a large amount of yearly income of the Company. On the other hand, there are losses of the following public interest. First, Thailand agreed to remove rice products out of trade negotiation under JTEPA, in exchange for the export of chickens, shrimps, and processed foods. Second, some import of hazardous waste is allowed into Thailand. Third, The Japanese are allowed to patent micro-organisms originated in Thailand. In overall, aside from the losses of tangible benefits on the part of Thailand, the Thai public health and ecology are possibly affected by JTEPA. These are the costs of benefit possibly gathered by the Jiravanon Group.

Department : Government

Student's Signature

อรพรรณ คุลปอร์ณพันธ์

Field of Study : Government

Advisor's Signature

ดร. ปิสนุ สางี่ยมพองสา

Academic Year : 2010

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไม่สามารถสำเร็จได้หากไม่ได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. พิษณุ เสี่ยงมพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และข้อเสนอแนะ รวมถึงการตั้งคำถามที่ลึกลงไปสู่การตกผลึกทางความคิดของผู้วิจัยในประเด็น อันเป็นสาระหลักของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อีกทั้งความกรุณาในการให้ผู้วิจัยเข้าพบได้เสมอ ความกรุณาในการตรวจงานให้ผู้วิจัยอย่างละเอียดและเข้าใจในสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา รวมทั้งให้ความหวังใจและดูแลเอาใจใส่ผู้วิจัยอย่างดีมาโดยตลอด รวมถึงรองศาสตราจารย์ ดร. เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา และรองศาสตราจารย์ ดร. วรพิทย์ มีมาก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและที่ประเด็น ข้อบกพร่องเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสถาบันพระปกเกล้า (King Prajadhipok's Institute) ที่มอบทุนสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่รัฐและสมาชิกกลุ่มศึกษา ข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน (FTA Watch) ที่ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน

นอกจากนี้ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้วิจัย เสมอมา โดยเฉพาะนางสาวอัสมา หวังกุลล่า นางสาววิภาดา เขียมคง นางสาวไอลรา สังฆะ นางสาวณัฐฐนิชา นันตา นางสาวอุบลพรรณ กระจ่างโพธิ์ นางสาวทิพสุดา ญาณภีร์ และ นางสาวอริยาภรณ์ งามปลั่ง รวมถึงเพื่อนร่วมรุ่นทุกคนที่คอยให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และขอบคุณเพื่อนโรงเรียนนันทศึกษา เพื่อนโรงเรียนสงวนหญิงและเพื่อนมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒที่เป็นกำลังใจให้มาโดยตลอด

ที่สำคัญที่สุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณพ่อวิชัยและคุณแม่กมล กุลพรพันธ์ ที่ให้โอกาสทางการศึกษาที่ดีมาโดยตลอด โดยเป็นผู้คอยให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจที่สำคัญรวมทั้งให้การสนับสนุนเอาใจใส่ผู้วิจัยในทุกๆ เรื่อง และขอขอบพระคุณคุณน้ารวมถึงขอบคุณพี่น้องทุกคน ที่คอยดูแล ให้กำลังใจผู้วิจัยอย่างดีเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฏ
สารบัญกราฟ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามของการวิจัย.....	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	4
1.5 แนวคิด ทฤษฎีและกรอบในการวิเคราะห์.....	4
1.5.1 แนวคิดเรื่องโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจและลัทธิเสรีนิยมใหม่.....	4
1.5.2 ทฤษฎีทุนนิยมผูกขาดครอบครองอำนาจรัฐ (State Monopoly Capitalism) และทุนนิยมแบบพวกพ้อง (Crony Capitalism).....	8
1.5.2.1 ทฤษฎีทุนนิยมผูกขาดครอบครองอำนาจรัฐ (State Monopoly Capitalism).....	8
1.5.2.2 ทุนนิยมแบบพวกพ้อง (Crony Capitalism).....	16
1.5.3 แนวคิดเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest).....	21
1.5.4 สรุปกรอบการวิเคราะห์.....	26
1.6 ระเบียบวิธีวิจัย.....	27
1.7 ขอบเขตการศึกษาวิจัย.....	28
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	29
บทที่ 2 ความเป็นมาของนโยบายความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่นและการ สูญเสียผลประโยชน์ของสาธารณะ.....	30
2.1 ความเป็นมาของนโยบายความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น ภายใต้	

	หน้า
กระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจและลัทธิเสรีนิยมใหม่.....	31
2.1.1 จุดเริ่มความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น.....	36
2.1.2 ขอบเขตความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น.....	37
2.1.3 สถานการณ์การค้าสินค้าเกษตรและอาหารไทย-ญี่ปุ่น.....	38
2.1.4 การเปิดตลาดสินค้าเกษตร.....	40
2.1.5 โครงการความร่วมมือภาคการเกษตร.....	41
2.2 การมีส่วนร่วมของภาคการเมือง ภาคราชการ ภาคธุรกิจและภาคประชาชน ในการทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น.....	42
2.2.1 ภาคการเมือง.....	42
2.2.2 ภาคราชการ.....	43
2.2.3 ภาคธุรกิจ.....	45
2.2.4 ภาคประชาชน.....	47
2.3 การสูญเสียผลประโยชน์ของสาธารณะในความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจ ไทย-ญี่ปุ่น.....	51
2.3.1 การบิดเบือนผลประโยชน์จากกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจและ ลัทธิเสรีนิยมใหม่ของรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร.....	51
2.3.2 ผลประโยชน์สาธารณะที่ต้องเสียไป.....	55
2.3.2.1 สินค้าข้าว.....	55
2.3.2.2 ขยะและของเสียอันตราย.....	57
2.3.2.3 สิทธิบัตรจุลชีพ.....	63
2.4 สรุปท้ายบทที่ 2.....	68
บทที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับกลุ่มเกษตรกรภายใต้นโยบายความตกลง หุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น.....	70
3.1 วิกฤตเศรษฐกิจ 2540 : เงื่อนไขเร่งการปรับตัวของนายทุนผูกขาดเข้าสู่ อำนาจรัฐ.....	71
3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทุนผูกขาดกับพรรคไทยรักไทย.....	74
3.2.1 การก่อตั้งพรรคไทยรักไทย : ช่องทางในการเชื่อมอำนาจทางเศรษฐกิจ เข้ากับอำนาจทางการเมือง.....	75
3.2.2 กลุ่มทุนผูกขาดในพรรคไทยรักไทย.....	76

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเจียร์วนวนท์กับพรรคไทยรักไทย.....	81
3.3.1 ข้อมูลของบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน).....	82
3.3.2 คุณลักษณะของนายทุนผูกขาดในกลุ่มเจียร์วนวนท์.....	83
3.3.2.1 นายทุนสัมปทาน.....	83
3.3.2.2 ครอบครองส่วนแบ่งตลาดอย่างผูกขาด.....	84
3.3.2.3 กลุ่มทุนผูกขาดที่มีการสะสมทุนในตลาดหลักทรัพย์.....	85
3.3.2.4 กลุ่มที่มีการกระจุกตัวของทุนในระดับสูงจนติดอันดับโลก.....	85
3.3.3 ความสัมพันธ์ของกลุ่มเจียร์วนวนท์กับรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร.....	86
3.4 สรุปท้ายบทที่ 3.....	88
บทที่ 4 ผลประโยชน์ทับซ้อนภายในนโยบายความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจ	
ไทย-ญี่ปุ่น.....	90
4.1 ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่นกับการเอื้อประโยชน์ให้กลุ่มทุน.....	90
4.1.1 ผลประโยชน์ที่กลุ่มเจียร์วนวนท์ได้รับจากความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจ	
ไทย-ญี่ปุ่น.....	93
4.1.2 กลุ่มเจียร์วนวนท์กับผลประโยชน์ภาคอุตสาหกรรมอาหาร.....	94
4.1.2.1 สินค้าไก่สดแช่เย็น แช่แข็ง/ไก่ปรุงสุก.....	97
4.1.2.2 สินค้ากุ้งแช่เย็น แช่แข็ง/กุ้งแปรรูป.....	103
4.1.2.3 สินค้าผลไม้.....	106
4.1.2.4 การสร้างแบรนด์ CP ในตลาดญี่ปุ่น.....	108
4.2 การทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์สาธารณะกับผลประโยชน์ของกลุ่ม	
เจียร์วนวนท์.....	110
4.3 สรุปท้ายบทที่ 4.....	115
บทที่ 5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	116
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	117
5.2 อภิปรายผล.....	117
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	122
รายการอ้างอิง.....	124
ภาคผนวก.....	132
ภาคผนวก ก.....	133

	หน้า
ภาคผนวก ข.....	134
ภาคผนวก ค.....	137
ภาคผนวก ง.....	138
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	140

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ก) ตัวอย่างสินค้าที่ญี่ปุ่นยกเลิก/ลดภาษี.....	40
2	ข) ตัวอย่างสินค้าที่ญี่ปุ่นให้โควตา.....	41
3	พฤติกรรมของกลุ่มเจียรวนนท์ที่เป็นกลุ่มทุนผูกขาดหลักในพรรคไทยรักไทยที่ เข้าข่ายมีอำนาจเหนือตลาด.....	85
4	สถานการณ์ไก่เนื้อในญี่ปุ่น.....	98
5	ปริมาณการนำเข้าไก่เนื้อของญี่ปุ่น.....	99
6	เครื่อง CP ในการส่งออกไก่ไปญี่ปุ่น.....	100
7	เครื่อง CP ในการส่งออกไก่ทั้งแช่เย็น แช่แข็ง/กึ่งแปรรูปญี่ปุ่น.....	104

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบความคิดที่ใช้ในการศึกษาผลประโยชน์ทับซ้อนภายในนโยบายความ ตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น.....	26

สารบัญกราฟ

กราฟที่		หน้า
1	การนำเข้าของไก่สด/ไก่แปรรูปของญี่ปุ่น.....	98